

Салкынбай А.Б.¹, Бурабаева Ж.Б.²

әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ¹профессоры, ф.ғ.д.,
²2-курс магистранты, Қазақстан, Алматы қ.,
e-mail: asalkbek@gmail.com, burabaeva.zhuldyz@gmail.com

**ЖҰМЕКЕН НӘЖІМЕДЕНОВ ПОЭЗИЯСЫНДАҒЫ
«ЕСКІЛІКТІҢ» МӘНІ**

Мақалада Жұмекен Нәжімеденов поэзиясындағы ұғымдар мен концептілердің аражігі ажыратылып, олардың тілдік бірліктері қарастырылған. Тілдік тұлға қолданысындағы «ескіліктің» мәні талданып, негізгі идеясы талқыланды.

Әр жылдары жарық көрген ақын Ж. Нәжімеденовтің жинақтары нысанға алынып, зерттелді. Тілдік тұлға, әлемнің тілдік бейнесі, тілдік-менталды кеңістік туралы әлем және қазақ ғалымдарының еңбектері қарастырылып, ондағы негізгі аспектілер арқылы тақырыптық зерттеу және сараптау, талдау жұмыстары жасалды. Сараптама жұмысы жасала келіп, «жұмекентану» ғылымының ұғымдары мен теориялары сараланып, қорытындыланды.

Зерттеу нәтижелері мәнмәтіндегі тілдік тұлға қолданысындағы бірліктерді түсінуге, талдауға мүмкіндік береді.

Түйін сөздер: тілдік тұлға, концепт, мән, мағына, ұғым, адресат.

Salkynbay A.B.¹, Burabayeva Zh.B.²

¹professor, doctor of philological science of Al-Farabi Kazakh National University,
²master student 2 courses, Kazakhstan, Almaty,
e-mail: asalkbek@gmail.com, burabaeva.zhuldyz@gmail.com

The essence of «antiquity» in the poetry of Zhumeken Nazhimedenov

The essence of «antiquity» in the poetry of Zhumeken Nazhimedenov The article highlights the meaning and concept of the poetry of Zhumeken Nazhimedenov and discusses their language units. The meaning of «antiquity» used by the linguist was analyzed, and the main idea was discussed. Studied the collections of the poet Zh. Nazhimedenov, published in different years. The works of world and Kazakh scientists on the topics of linguistic personality, linguistic picture of the world, linguistic-mental space, as well as thematic and analytical studies on the main aspects are considered. Expert work was carried out, and the concepts and theories of the science of «Zhumekenology» were differentiated and generalized.

The results of the study allow us to understand and analyze the language units used in the text.

Key words: linguistic personality, language-mental space, media, media texts, addressee.

Салкынбай А.Б.¹, Бурабаева Ж.Б.²

¹профессор, д.ф.н. Казахского национального университета имени аль-Фараби,
²магистрант 2-курса, Казахстан, г. Алматы,
e-mail: asalkbek@gmail.com, burabaeva.zhuldyz@gmail.com

Суть «древности» в поэзии Жумекена Нажимеденова

В статье выделены понятие и концепция поэзии Жумекена Нажимеденова и рассмотрены их языковые единицы. Значение «древности», использованное лингвистом, было проанализировано и была обсуждена основная идея.

Изучались сборники поэта Ж.Нажимеденовой, изданные в разные годы. Рассматриваются работы мировых и казахских ученых по таким темам как лингвистическая личность, языковая картина мира, языковое-ментальное пространство, а также проводились тематические и

аналитические исследования по основным аспектам. Была проведена экспертная работа, и концепции и теории науки «жүмекеноведение» были дифференцированы и обобщены.

Результаты исследования позволяют понять и проанализировать единицы языка, используемые в тексте.

Ключевые слова: языковая личность, концепт, суть, смысл, концепт, адресат.

Кіріспе

Қазақ өлеңі тарихында философиялық көркем ойларымен танылған қайталанбас тілдік тұлға Жүмекен Нәжімеденов шығармашылығы, тілінің «ауырлығы», «ескілік» тақырыбы, «жұмбақ» әлемі когнитивтік тіл білімінде зерттеуді қажет етеді. Өйткені ақынның «тереңіне жетпеу» мәселесі жүмекентану ғылымында кешеуілдеп келеді.

Ақын өлеңдерінің идеялық мазмұны мен тақырыптық, жанрлық-бейнелік ерекшеліктеріне әдебиеттанушы, тілші ғалымдар (Ғ. Қайырбеков, Қ. Жүсіп, Г. Сабирава, т.б.) арнайы зерттеу еңбектерін жазған. Алайда Жүмекен қолданысындағы тілдік бірліктерге концептілік зерттеу жүргізіп, оны концептуалдық деңгейге көтерген зерттеу жұмыстары жоқтың қасы. Концептілік талдау автордың поэтикалық контекстіндегі сөздер мен ұғымдардың мәнін ашуға, олардың мағыналық реңктерін барынша айқындауға, тілдік бірліктердің ақынның сөз саптауында қандай өзгерістерге ұшырайтындығын, әртүрлі айшықтала бедерленуін, түрленуін көрсетуге мүмкіндік береді. Осы орайда біз ақын қолданысындағы «ескілік» ұғымдарына концептілік талдау жүргізіп, зерттеу нәтижесінде олардың концептуалдық моделін беруге, автордың ұлттық деңгейге көтерген ұғымдарының философиялық мәнін ашуға тырыстық.

Концепт латын тілінен аударғанда «conceptus» «ой», «түсінік», «ұғым» деген мағынаны береді. Бірақ концепт пен ұғым бірдей емес. Ұғымның концептіге қарағанда аясы тар. Концепт ұғымдар мен мағыналардың жиынтығынан тұрады. Д.С. Лихачев, Н.Д. Арутюнова, Е.С. Кубрякова, А.Н. Мороховский, В. Рябцев, А. Айрапетян, В.В. Колесов, В.А. Маслова, С.А. Аскольдов, А. Вежицкая секілді орыс ғалымдары концептіні ғылыми тұрғыдан зерттеп, оны термин ретінде алғаш ғылымға енгізді. Белгілі ғалым В.А. Маслова «Тілдік тұлғаға алғаш бетбұрыс жасалуы неміс ғалымы Й. Вайсгербердің есімімен байланысты, ал орыс тіл білімінде алғашқы қадамды тілдік тұлғаны зерттеудің екі жолын, яғни автор тұлғасы мен кейіпкер тұлғасы арқылы шығу жолда-

рын көрсеткен В.В.Виноградов жасады», – деп көрсетеді (Маслова В.А., 2001: 208).

«Концепт» терминін ғылымға алғашқылардың бірі болып ХХ ғасырдың басында орыс философы С.А.Аскольдов-Алексеев ұсынған. Ғалым өзінің тұжырымдамасында концептке мынадай түсінік береді: «мысленное образование, которое замещает нам в процессе мысли неопределенное множество предметов одного и того же рода» (Аскольдов-Алексеев С., 1997: 27). В.З.Демьянков «Понятие и концепт в художественной литературе и в научном языке» еңбегінде концепт пен ұғымның аражігін ажырата қарастырып, «концептіге қарағанда ұғымның аясы тарлау және ол концептінің нысанында талдана алады» деген тұжырым жасайды (Демьянков В.З., 2001: 44).

Тіл білімінде әлемнің ғаламдық бейнесі концептте кеңінен көрініс тауып, әртүрлі бағытта терең зерттелуде. Концепт туралы пікірлердің ішінен қазіргі кезде көптеген ғалымдар тарапынан қолдау тауып, ғылыми тәжірибеде қолданылып жүрген – А. Вежицкаяның анықтамасы. Ғалым концептіні адамның әлем туралы тиянақталған мәдени түсініктері бейнеленген және атаулары бар ғаламның тілдік бейнесі ретінде таниды (Вежицкая А., 1996: 411). Концептілерді зерттеу халықтың менталитетін жақсы түсінуге, рухына еніп сол ұлттың әлемдік бейнесін осы ұлттың көзімен көруге мүмкіндік жасайды.

Эксперимент

Жүмекен жырларының басты ерекшелігі – сөз қолданысында, көркемдігінде. Қазақ қоғамында Жүмекен және оның шығармашылығы хақында «ескіліктің қалдығы», «ескілікті жырлаушы» секілді сыни пікірлер ұшырасып жатады. Расында, Жүмекен – ескілікті жырлаған ақын. Ақын жырындағы «ескілік» – жоғалудың аза қалпында тұрған ұлт дәстүрі мен рухани құндылықтар («ескі сөз», «ескі жұрт», «ескі ұн», «ескі шеше», «ескі құран»). Ж. Нәжімеденов поэзиясында «ескіліктің» жұрнағы жетерлік. Оларға ақын ұлттық оң беріп қана қоймай, философиялық мағынаны қоса үйлестірген.

Ж. Нәжімеденовтің «ескілікті» жырлаудағы басты мақсаты – орыс отаршылдарының саясатына уланған халықтық санасын ояту. Ұлттың ұлттық қасиетін танытатын ұғымдар арқылы автор мәдени код жасаған. Мәселен, қазақтың тұрмыс-тіршілігіне қатысты ұғымдардың бірі – тұлып. Автор өзі дйттеген мақсатқа жету үшін әуелі өлеңін тұлыптың тарихынан бастайды. Сиырдың бұзауы (түйенің ботасы) өлгенде терісіне шөп тығып, тұлыптап қояды да, оған сауар кезде көрсетеді. «Қызыл бұзау – қызыл тұлып атанды». Тұлып денотаттық мағынада жұмсалып тұр, яғни «қолдан бұзау жасауды» меңзеп тұр.

Нәтиже мен талқы

Тұлып – мәдени лексема, контексте майдан даласынан хат күткен ана, жар, бауыр, туғантуыстың көңіл күйін беруші, екіншіден, отарлаушы өкіметтің қол астындағы отар елдің психологиясын жеткізуші қызметін атқаратын тілдік құрал. Ол ақынның сөз қолдануындағы таптырмас шеберлік, ойлылық. «Тұлыптырға мөңіреу» жырда бірнеше мәндес сөздер қатарын тізеді: «жұбау табу», «қара іздеу», «көңіл демеу», «шүкір айту», «медет ету», «жылы сөздермен жылыту».

Ж. Нәжімеденов «Күбі» өлеңінде ырыс, құт, береке секілді синонимдес сөздердің тереңіне барып, олардың қолданыстағы мәнін ашады. Күбі – қазақ халқының тұрмыстық бұйымы, май шайқайтын, көже, ашымал ашытатын, қымыз, шұбат пісетін ыдыс. «Күбі бабы ат бабынан күшті еді». Автор жырда күбінің күтімін, өзіне тән ерекшеліктерін береді: «сәл қисықтау болу керек піспегі», «кұрсауы көп болу керек неғұрлым», сүт құйған кезде «сыртқа дымқыл теппеу керек».

ғұмыры

күбі күткен келіндерін мақтан ғып

талай қария о дүниеге аттанды.

Күбі – қасиет. Кезінде ауылдағы жеңгелеріміз күбіге қымыз пісіруді мәртебе көрген. Қазан-ошақ басында күйіп-пісіп жүрсе-дағы, олар «сексен, тоқсанға келген дуалылардан» бата алуға асыққан. Ертеде қазақ күбіге піскен қымызсыз қонағын үйден шығармаған. Қымызға қарқ болған құдайы қонақтар, сыйлы адамдар алғыс айтып, сол шаңырақты, шаңырақтың ырысын келтірген сол үйдің келінін мақтап, ел арасына сөз етіп таратқан. Күбі – қасиет тіркесіне қарама-қарсы автор «күбі қаңсуды» сөз етеді.

Күбі қаңсу – қазақта жаман ырым, «ырысы қайту», «ісі оңбау» дегенмен бірдей. Алайда Жүмекен сөз етіп отырған қаңсыған күбі жоқтық, кедейлік, пейілдің тарлығы емес, ол – тағы да «амалдың жоқтығы», заман ақыры. Қазақтың күбіні қасиет деп бағалайтыны соншалық, оны кейбір құнды дүниелерден жоғары қояды:

Ас шықпаса мейлі қазан, табадан,
бас шықпаса мейлі дейтін жағадан,
қыздар аман болмаса да күнәдан –
болсын дейтін күбілердің түбі аман.

«Күбі» екіншілік мәнге ауысты. Ақын енді ел ішіне жетіңкіремей жүрген ырыс, құт проблемаларын қозғайды. Жүмекеннің сөз шеберлігінде шек жоқ, таңқалмасыңа болмайды. Ол қандай да бір тұшымды ой айту үшін, философиялық толғанысын білдіру үшін өзгелер секілді алысқа шаппады, ұлтынан іздеді. Ұлт тағдыры мен ақын тағдыры – егіз. Жүмекен ақын – «күбісі қаңқыған» заманда ел басына бақ болып туған, ерекше жаратылыс.

Қанша жыл, ғасыр, дәуір өтсе де, қазақ «киелі», «қасиет» тұтқан дүниелерін жоғалтпаған. Оларды ұрпақтан-ұрпаққа жалғап отырған. Жүмекен ел дәстүрін сақтау мақсатында «күбіге» философиялық мән үстейді: *күбі – «несібе-ырыс белгісі»; «босағаның – беріктіктің белгісі»; «шаңырақтың – биіктіктің белгісі»*. Жүмекен «ескілікті» текке жырламады. Оның «ескілігінде» елдің еншісіне тиесілі құнды дүниелер: елдігі, тілі, діні, ділі, тарихы, әдебиеті, мәдениеті үнсіз сайрап жатты. «Амалдың жоқтығынан» халқым тасада қалмасын деп ақын «ескілікке» реңк (мән) береді.

«Өмір» атты өлеңінде ақын өзі өмір сүрген қоғам шындығы мен сол заманның күрескерлерін қозғайды. Оқиғаға құрылған жырдың басты кейіпкері – «әр күн желіден өріп, күлге шөгетін түйе». Автор тағы да қазақтың тұрмыс тіршілігін жырлайды. Бұл «ескіліктің» тақырыбы болғанымен, әлдеқашан Жүмекеннің жазушылық стиліне айналып үлгерген. Жырдағы «Мекке», «желі», «түйе», «ұлы сапар» ұғымдары ауыс мағынада келіп, контексте ой қозғаушы күш қызметін атқарады. Шығарма көшпелі мал шаруашылығымен айналысқан қазақ тіршілігінен алынып отырғандықтан, қазақ тұрмысынан хабардар адам оның мәнісін біледі.

Қайтсем де бүгін Мекке барамын деп,
Желіден өреді екен түйе әр күні.

«Түйе» – күрескер ақын. Ақты ақ, қараны қара деп тану қиынға соққан шақта ойына «ноқта» түскен ақын өзін желіге тәуелді (басында билігі жоқ) түйедей сезінеді. Жүмекеннің өзін түйеге теңеуі тегін емес. Ертеде қазақ халқы көшіп-қонып жүргенде, ұзақ сапарға аттанғанда түйені ең сенімді жануар санаған. Өйткені ол тұзды, шөлді аймақтарға бейімделген, суыққа шыдап, аптап ыстықтарда сусыз тіршілік ете алатын түлік. Түйе – төзімділіктің символы. Ақын өз бойындағы күшті, төзімділікті, қайсарлықты түйе жанымен алмастырып отыр. «Әр күн желіден өру» – ақынның күреске толы жолы.

Ж. Нәжімеденов астарлы түрде қоғам мен адам, заман мен қазақ арасындағы күрескерлік психологияны ашты. «Мекке», «желі», «түйе» секілді мәдени кодтар тілдік танымды жаңғыртты. Ол өз арқылы заман күрескерлерінің, алаш ұлдарының бейнесін берді. Жүмекен қара басының ғана емес, бүкіл елдің тілегін, ұлттың идеясын осы бір үш шумақты өлеңге сыйғызған. «Өзен боп бір теңізге құяр түбі». Ақын «ұрланып» айтылған ой тамшыларының тұмшаланған халық санасын оятып, елдің ерлік істеріне түрткі болып, түбі тәуелсіздік таңы атарына сенеді.

Адресат пен адресант арасындағы түсінік «тілдік-мәдени және коммуникативтік құндылықтарды, біліммен ұстанымдарды ұстанушының жалпы бейнесі» (Карасик В.И., 2004: 432) ретінде қарастырылады. Сайып келгенде, мұның бәрі ақынның ақындық ұстанымынан («Айқай салып, арзандатпа шындықты») туындап отыр. Ал Жүмекеннің ақындық позициясын толық түсіну үшін ақын қоғамымен қатар танылуы тиіс. Ақын «ескілігінің» мәні «Дойыр» өлеңінен де көрінеді. Дойыр – қазақ халқы қадір тұтатын бес қарудың бірі. Ертеде ата-бабаларымыз жауға қарсы шапқан батырларын мадақтап, оларға ерлікті үлгі етіп, дойыр, жебе, садақ секілді қаруларды ұрпақтан-ұрпаққа мұра етіп жалғап отырған. Жүмекен қазақтың осы бір жоралғысын өлеңіне арқау етеді. Жырда «дойырдың» мәні тұл қалған қамшыға қынжылған ана мен «мінер аты болмаса» оны қажет етпейтін баланың диалогы арқылы ашылады.

Қамшы сыры, рас деді ол, ескірек...
Кейігенде тастаушы еді кескілеп
аты түгіл қатынын да ол заман.

«Қатынды қамшымен кескілеу» қазақ тәрбиесіндегі «баланы жастан, әйелді бастан» дегенге саяды. Ердің құны қамшының сабымен

өлшенген заманда қазақ әйелі еркегіне именген, жанның иесі, шаңырақтың киесі санаған. Оларға әрқашан ізет, құрмет танытқан. Қазақ әйелінің бұл әдебі қорыққанның емес, «сыйлағанның құлы». «Әйел – еркектің айнасы» немесе «жақсы әйел ерін төрге сүйрейді, жаман әйел ерін көрге сүйрейді» деген аталы сөздер осындай тектіліген туса керек-ті.

Бүгінгі ердің – еркек болып жүргені аз,
қоқаң-қоқаң, қоқаң-қоқаң кіл қораз.

«Мән» – кісінің рухани болмысының сыры. Мәтін мәнін әркім әртүрлі түсінеді. Автордың ойын ешкім дөп басып айта алмайды. Оқырман мен ғалымдардың мәтіндегі қандай да бір сөзге, ұғымға, сөйлемге, ойға, тақырыпқа қатысты пікірлері мен тұжырымдары болжам түрінде ғана беріледі» (Салқынбай А.Б., 2015: 162). Жүмекен қамшының ішінен «дойырды» таңдап алады. Ертеде ел арасында дойыр ұстамаған жігіттің қадірі болмаған. Кейбір ұрпақтың «дойырдың» мәнін түсінбейтіні соншалық, заты болмаса, «азамат» атын текке арқалап жүргендей. Ақын осыған күйінеді, «ескіліктің қалдығы» – дойыр ел ішіндегі ерлердің ерлік істерін әжуалайды. Жүмекен «дойыр» арқылы қоғамдағы ұсақшылықты сынға алып, ел ішіне жетіспейтін адамдықтың кейбір тұстарын дөп басып айтады.

«Құрық, сойыл белдеулерде тұр андап». «Дина» өлеңінде «құрық» «сол бір керең заманның» шындығы етіп алынады. Қақсыған құрық арқылы елдің мүшкіл халін суреттейді: «азаматтар атпен жортар жолдағы тарылыпты, шөп шығып», «сол баяғы аңқаулық пен жоқшылық», «ауыл дел-сал, қалғандай қайғыруды да ұмытып», қараусыз қалған төлдер мен әлі кеткен төбедегі кемпір-шалдар. Қақсыған, «әр үй сайын қаңтарулы қалған» құрық елдің белді күші – азаматтарын жоқтайды. Дәлірек айтқанда, қазақта «халқыма арнап қыр жаздым, ешкім керек етпеді, ұлт дегенің шынымен үш-төрт кісі ғана ма? – деп өткен бақытсыз ақындар болған». Кеңес үкіметінің қазақ халқына қарсы жүргізілген астыртын, озбыр саясаты «күйге – құрық», «жырға бұғалық салып», «Мен – қазақпын», «Оян, қазақ», «Менің Қазақстаным» дегендерді аяусыз жаншды. Оның ішінде А. Байтұрсынов, М. Дулатов, М. Жұмабаев, С. Сейфуллиндер болды.

Өлеңіне қазақтың күпі кигізер едім,
күпісі бар өзінің – керегі не, керегі.

Өлеңіне қазақтың шекпен кигізер едім,
Шекпені де бар оның – керегі не, керегі.

Мұқағали күпі киген қазақтың өлеңіне «шекпен», Жүмекен «өкшелі етік» кигізген. Ол жырда Абайдан бастау алатын қазақ өлеңін сынға алады. «Абай – жырды құрметтеп, ырза етейін дегенде жаңа киім іздеген күллі әлемдік көлемде». «Жаңа киім» – өлеңге түр, жанр жағынан қазақ әдебиетіне енгізілер жаңалық немесе жазушының жаңа жазу стилі. Ұлы хәкімнің өлеңге әкелген елеулі өзгерісі – «асыл жырға фрак жабуы». Контекстегі «фрак» сөзінің мәні: Абай «өзі киген күпіні өлеңге кигізген жоқ», яғни өзіне дейінгі ақындардың жыр жазу үлгісін қайталамады. Ол жастайынан Пушкин, Байрон, Гетенің шығармаларымен сусындап, қазақ өлеңіне жаңа түр әкеледі. Сөйтіп, алғашқылардың бірі болып «жырдың ұлы уақытын тудырады».

Абай – қазақтың бас ақыны, «сол күпіден «шыққан жұрт» – Мұқағали, Мағжан, Жүмекендер – ақын-дана салған сара жолды жалғаушылар. «Суық сезсе шекеміз, күпісіне Абайдың әлі сүңгіп, кетеміз». Абайдан кейін қазақ өлеңіне анау айтқандай жаңалық енгізген қаламгер жоқтың қасы. Қанша ғасыр өтсе де, қазақ ақындары Абай мектебінен нәр алып, ол салған дәстүрді жалғаушы, насихаттаушы ретінде танылып жатыр. Абайдан асып өлең жазу үшін «толық адам» сатысына өту қажет. Оның қағидалары тек Абай поэзиясында айтылады. Абайды танымай, жырды өз деңгейінде түсіне алмауымыз белгілі жайт.

Саптама етік кимейді қазір қазақ өлеңі,
Содан шығар, көп жыршы – жалаң аяқ келеді.

Жүмекен ескі мен жаңаны бір-біріне қарсы қоймайды, екеуінің қосындысынан толысқан, «құнарлы» дүниені сөз етеді. Жырда күпі, шекпен, саптама етік – қазақ өлеңінің дәстүрлі бағыт, макентож, костюм, фрак – қазақ өлеңіне жаңадан енген еуропашылдық бағыт. «Саптама етік кимей», көп жыршының «жалаң аяқ келуі» – өлеңнің мазмұнына аса мән бермей, ойға терең сүңгімей, қиялға еркін шомылмай, жыр жазар

қауымның «жарасы жеңіл» туындыларының ел ішінде өруі. «Шекпен түгіл макентож ескіріп жүр бүгінде». Шекпен мен макентождың қатар қойылып салыстырылуы – өлеңнің арғы және беріректегі тарихының ескіруі.

Қорытынды

Абай «тек кара өлеңді жаңаша киіндірді». Абайдың ізімен «күпі киген қазақтың кара өлеңіне» Мұқағали «шекпен жапты». Жүмекен де қалыспай, арнайы сый етіп, өз атынан «өлеңге өкшелі етік кигізді». Оның «өкшелі етігі»: «мазмұнда екен бар керемет– байқадым, сыншыда да мазмұн деген болмас па»?

Жүмекеннің жұмсалымындағы «ескі» лексемасы ел мүддесін айқындады. «Күпі» отаршылдық сананы мойындамаған ақынды «суық қарудан» құтқаратын жамылғы іспеттес. Себебі ақын қазақ елінің өткенін дәріптейтінін тек ескі тіркесімен білдіріп, бәрібір заманынан аса алмайтынын дәлелдей түседі: «Өйткені мен есті сөзге жүректің отын қостым»; «төбені де жыр еттім – үнім одан әлсіреген жоқ бірақ». Жұртшылықтың «жатырқап», күні бүгінге дейін түсінуге қиынсынуының себебі – автор өлеңінің бетін ескілікке қарай бұрады. Қазақтың ескі ақындарын (Махамбет, Асан қайғы, т.б.) дәріптейді. Қазақтың ескі заманын жырлайды. Тұрмыс-тіршілігі, әдет-ғұрпы арқылы халыққа үндеу тастайды. Осылардың барлығын байланыстыратын бір мақсат, бір мүдде – «жойылып бара жатқан» қазақ тарихын, дәстүрін, дүниетанымын қайтару.

Кетті дейді жыр оңбай... құрсын бәрі,
сыншылар жүр том жазып, ырсыл қағып...
Жүз мода өзгерді ғой, мың бір заман,
түйе жүн күпі киіп тұрсын ба әлі?!

Бұл – ақынның «өзінің кемшіліктерін айтды», «тілі түсініксіз», «ескішілдеу ақын» деген секілді жырынан мін тапқан сыншыларға, замандастарына берген жауабы. Том-том кітап жазылғанымен, Жүмекен тілін түсінерге түйсік болмаса, сын да, мін де, сөз де ақын қуатын, жыр күдіретін құлата алмайды.

Әдебиеттер

- Аскольдов-Алексеев С. Концепт и слово // Русская словесность: Антология. – Academia, 1997. – 27 с.
Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. – М.: Русские словари, 1996. – 411 с.
Демьянков В.З. Понятие и концепт в художественной литературе и в научном языке // Вопросы языкознания. – 2001. – № 1. – 44 с.
Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс.– М.: Гнозис, 2004. – 432 с.
Маслова В.А. Лингвокультурология. – М.: Академия, 2001.– 208 с.
Салкынбай А. Абай сөзінің лингвопоэтикасы. – Алматы: Қазақ университеті, 2015 – 162 с.

References

- Askoldov-Alekseev S. Concept i slovo [Concept and word] // Russkaya slovesnost': Antologiya. – Academia, 1997. – 27 p.
Demyankov V. Z. Ponyatie i concept v hudojestvennoi literature i v nauchnom yazike [Concept and concept in fiction and in scientific language] // Voprosy yazikoznanie. – 2001. – № 1. – 44 p.
Karasik V. I. Yazykovoy krug: lichnost', kontsepty, diskurs.– M.: Gnozis, 2004. – 432 p. (In Russian)
Maslova V. A. Lingvokul'turologiya. – M.: Akademiya, 2001.– 208 p. (In Russian)
Salkynbai A. B. Abay sozinin lingvopoetikasy // – Almaty: Kazakh universiteti, 2015. – 162 p.
Wezhbitskaya A. Yazyk. Kul'tura. Poznanie. [Language. Culture. Cognition] – M. : Russkые slovari, 1996. – 411 p.